ԳԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին ի Կ. Պոլսոյ համար 180 ղ.
» » Գաւառաց » 10 Մէճ.
Վեցամսեայ ի Կ. Պոլսոյ » 90 ղ.
» » Գաւառաց » 5 Մէճ.
Իւրաքանչիւր թերթի գին 50 փ.
Յայտարարութեանց տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ, երկու անգամի համար 2 ղուրուշ, աւելի անգամներու համար գին սակարկութեամբ կըլլայ:

ՄԱՍԻՍ
ԼՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գացած լրագրաց ետ ուղարկելը խմբագրութեան վրայ է:
Լրագրոյս վերաբերեալ ամեն յօդուած որ եւ իցէ գրութիւն յարգոյ —Յնորհեանին պիտի ուղղուի, Պօլիս, Չիֆթէ խան, Մասիսի գրասենեակը:
Համբաւ ծանուցմունք չվճարուած նամակ չընդունուիր:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 16 ՓԵՏՐՎԱՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 24 փետր.

1870 սեպտ. 4ի կառավարութեան գործերը քննող յանձնաժողովին տեղեկագիրը՝ Գամբէթայ կրած ամբաստան ձախողութեանց մասնաւոր պատասխանատու կը բռնէ զԹ. Կամիլ[illegible], և խիստ հաշիւ պահանջել կառավարել անոր պաշտօնակիցներէն:

Այս ատեն ծայրը Լոնտրայ վրայ գրուցի ատերը չընդունեց:

Լոնտրա 25 փետր.

Ծովակալութիւնը Քար—քօթլէն լուր առաւ թէ յունվ. 31ին անգլիական զօրաբանակն Աշանթեաց հետ ճակատամարտ մը բռնուեր է, որ 12 ժամ տեւեր է: Թշնամւոյն կորուստը խիստ մեծ է, իսկ անգլիացւոց ալ թեթև չէ. գլխաւորաց բազմաթիւ սպաներ ու ... վիրաւորեալ: Վօլզլէ զօրավարը 15 մղոն հեռի է Քումասիէն, և օդէկուն զօրաց մէջը ... Անգլիական բանակ գործը նաւերէն ցամաք հանուեցան:

Մադրիտ 24 փետր.

Սպանիական Նաւատորմը Բարթագէնի քաղաքը ռմբակոծելով փախստեանք մեկնեցան անկէ, և քաղաքը կառավարութեան զօրաց ձեռքն անցաւ: Բայց քաղաքին քով ծովապատերազմ մ'անհրաժեշտ է:

Պէրլին 25 փետր.

Երեսփոխանաց ժողովը քաղաքային ամուսնութեան նոր օրէնքն ընդունեց և իր նիստերը մինչեւ ապրիլ 15 դադրեցուց:

Հռոմ 25 փետր.

Խորհրդականաց ժողովին նախագահ Պարոն [illegible] կարդինալը* մեռաւ:

Խօսք կայ թէ Աւստրօ—Հունգարիոյ կայսրը մօտ օրերս այցելութիւն մը պիտի տայ Իտալիոյ թագաւորին:

Վիէննա 25 փետր.

Պօրսային մէջ միշտ հանդարտութիւն կը տիրէ. գիները վար են և գործերը խիստ սահմանաւոր: Ֆրանչիսկոս Յովսէփ կայսրն ուրբաթ առաւօտ Հունգարիոյ Վիէննա պիտի մտնէ:

Ս. Պետերբուրգ 22 փետր.

Քաղաքական բարձր աստիճանաւորաց մէջ կը հաւատան թէ երկու կայսերաց տեսակցութեան ատեն Ռուսիոյ և Աւստրիոյ կառավարութիւնները փոխադարձաբար խօսք տուին իրարու որ Արևելից վրայ ինչ որ և է քաղաքական դիտաւորութիւն չունենան, և այսուհետև քաղաքական կնճիռ պատճառելիք որ և է խնդիր չյարուցանեն Թուրքիոյ դէմ:

Լոնտրա 25 փետր.

Էտինպուրկի դուքսն ու դքսուհին ամսոյ 28 ին Անգղիա պիտի երթան:

Մոսկուա 26 փետր.

Պ. Քաթքօֆ իր լրագրին մէջ՝ երկիր ընդարձակելու խորհրդոյ դէմ կը մաքառի, և միանգամայն կը յայտարարէ թէ Սլաւական միութիւնը կամ համասլաւութիւնը ծայրէլի գաղափար մ'է:

Փարիզ 26 փետր.

1875 տարւոյն մէջ միջազգային արուեստահանդէս մը բանալու խօսք կայ:

Բուրսէյի ռանթը 105,25 Ֆր.

Լոնտրա 26 փետր.

Քումասիէն փետր. 5 թուով Վօլզլէ զօրավարին առ զինուորական նախարարն գրած մէկ պաշտօնագիրը կը ծանուցանէ թէ փետրվար 4ին Աշանթեաց մայրաքաղաքը մտեր է չորս օր պատերազմելէ ետև: Իր բանակին մեռեալ ու վիրաւորներուն թիւն 300ը չանցնիր: Աշանթեաց թագաւորը Քումասիէն մեկներ է, բայց մօտերը կենալով խնդրեցեր է Վօլզլէ զօրավարին թէ անձամբ տեսակցութեան պիտի գայ իրեն և առաջարկած հաշտութեան դաշնագիրն ստորագրէ: Վօլզլէ զօրավարը կը յուսայ որ հետևեալ օրը ծովեզրը կը վերադառնայ:

Բեռլին 26 փետր.

Նախարարը յայտնեցին թէ կայսեր վերադարձէն ետև հրաժարական պիտի տան:

Լոնտրա 26 փետր.

Օսմ. Քօնս.		39 3/8
փոխ	1865	56 1/2
»	1869	51 3/4
«	1871	56 1/2
»	1872	66 1/4
Անգլ. Քօնս.		92 1/8

Լիվէրբօլ 25 փետր.

Բամպակ Միտլինկ—Օրլէան 8—1/4— Ծախուած 12000 հակ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝

Արշիպելագոսի կղզեաց նահանգի կուսակալ Նաշիֆ փաշան՝ Կեսարիոյ կառավարիչ անուանեցաւ:

Կեսարիոյ կառավարիչ Վէյսի փաշան Ֆիլիպէի կառավարիչ անուանեցաւ:

Մանիսայի կառավարիչ Արիֆ փաշան Միտիլլիի կառավարիչ անուանեցաւ:

Միտիլլիի կառավարիչ Ճավիտ փաշան Թրհալայի կառավարիչ անուանեցաւ:

Գաղաղեան Յակոբ էֆէնտին վերստին Գալաթիոյ գաւառապետ անուանեցաւ Եավէր բէյին տեղ:

Բարձր. Միտհաթ փաշան, որ անցեալ շաբաթ օրը կ'այցելէր, չորեքշաբթի առաւօտ մայրաքաղաքս հասաւ Սելանիկէն, և քանի մը ժամ իր ապարանքը հանգչելէ ետև՝ Բ. Դուռը գնաց և երկար տեսակցութիւն մ'ըրաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ:

Վեհ. Սուլթանը նախորդ Մեծ—Եպարքոսին 17 հազար և Բարձր. Միտհաթ փաշային 15 հազար ղրշ. ամսական սահմանեց:

Գարթալի բնակիչները բարեյիշատակ Սուլթան Մահմուտի մէկ հրովարտակաւն ամեն տուրքերէ ազատ էին: Բայց Թանզիմաթին կիրառութիւնը ժամանակէ մ'՚ի վեր տուրք պահանջել սկսած ըլլալով անոնցմէ, երկուշաբթի օրը Գարթալի բնակիչներէն 500ի չափ մարդիկ երկու շոգենաւով կայսերական պալատին առջև գնացին և աղերսագիր մատուցին Վեհ. Սուլթանին:

Նոյն միջոցին Մեծ—Եպարքոսն ալ կայսերական պալատը գտնուելով, Վեհ. Սուլթանն աղերսագիրն անոր յանձնեց և հրաման ըրաւ որ ըստ իրաւանց արժանը անօրինէ:

Ն. Բարձրութիւնը Բ. Դուռն երթալուն պէս՝ հրաման գրեց ոստիկանութեան նախարարին, որ անմիջապէս յանձնաժողով մը կազմելով աղերսագրուաց գանգատը մանրամասնաբար քննէ և անյապաղ իրաւունք ընէ անոնց:

Անցեալ շաբթուան ձիւնաբերին օրերը մայրաքաղաքիս Սկանտկեան գերեզմանը Պէյլէրպէյի շրջականներն ապստամբութեան եղած ըլլալով, մինչեւ ստակացած ժամանակ ոստիկանութեան պաշտօնեայ մը կալառացանէ, ուր ոստիկանութեան զինուորաց յիսնապետն երեք օր կը հիւրընկալէ զայն առանց ալ ըլլալը գիտնալու:

Գերեզմանը մեկնած միջոցին գրամոյ գաւառ մը առալ կուղէ 'ի փոխարէն իրեն եղած մեղադրական հիւրընկալութեան, բայց յիսնապետը չընդունիր բսելով թէ պարզ պարտականութիւն մ'էր կատարածը:

Գերեզմանը յիսնապետին այս ազնուական վարմունքին վրայ զմայլելով իր թարգմանը Բ. Դուռը ղրկեց և եղելութիւնը Մեծ—Եպարքոսին ծանուցանելով խնդրեց որ իր յատուկ շնորհակալութիւնը հաղորդուի Ոստիկանութեան նախարարին:

Մեծ Եպարքոսն անմիջապէս ոստիկանութեան նախարարը կանչելով պատուիրեց որ իր գոհութիւնը յայտնէ յիշեալ յիսնապետին և անոր ներքև գտնուող ոստիկանութեան զինուորաց, և արժանաւոր վարձատրութիւն մ'ընէ անոնց:

Մահմետական դպրոցները մինչեւ ցարդ զինուորագրութեան ենթակայ չըլլալով՝ քրիստոնէից պէս զինուորութենէ ազատութեան տուրք կը վճարէին: Բայց զինուորական նախարարին առաջարկութեամբ և կայսերական հրամանաւ Եպարքոսական հրամանագիր մ'ուղղուեցաւ գաւառաց կուսակալներուն, որպէս զի յառաջիկայ տարիէն սկսեալ մահմետական դպրոցներն ալ զինուորագրութեան վիճակի ենթարկին:

Չորեքշաբթի առաւօտ մայրաքաղաքիս Չէյրէկ—Եօղուշի թաղը զինուորական բժիշկ Ալի էֆէնտիին տունէն հրդեհ ելնելով հինգ տուն այրելէ ետև մարեցաւ:

Նոյն օրը Թրամուէյի կառքերէն մին Սամաթիա ծեր կին մը ջախջախելով սպաննեց:

Կըսուի թէ խեղճ ծերը խուլ ըլլալով կառքին գալուն ձայնը չէ լսեր և յանկարծակի անիւներուն տակ գնացեր է: Կառավարը բռնուելով ոստիկանութեան դուռը ղրկուեցաւ:

Չորեքշաբթիէն հինգշաբթի լուսնալու գիշերը Գալաթիա Վօյվօտայի պահականոցէն քանի մը քայլ հեռու գողերը դերձակի մը քառակուսի խանութին դրանը վրայի պատուհանին երկաթները կտրելով ներս մտան և 48 կտոր չուխա վերուցին տարին:

ԴՐԱՄԱԳԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԳԻՆ

Ղալաթիոյ Պօրսային վիճակը միշտ յեղեղուկ է: Օսմանեան՝ Քօնսօլիտէն երեքշաբթի օրը մինչեւ 46 ելնելէ ետև, չորեքշաբթի օրը նորէն իջաւ: Հինգշաբթի օրը Փարիզէն եկած հեռագրաց վրայ դարձեալ իջաւ մինչեւ 44,30, բայց իրիկուան դէմ նորէն ելնելով 45,10ի գոցուեցաւ:

Երէկ առաւօտ Փարիզի հեռագիրները 5 սանթիմ վար և Լոնտրայինները 1/8 վեր գալով, Պօլսոյ վերջինին աւելի կարեւորութիւն տուաւ, հետևաբար 45·18էն բանալով մինչեւ 45,27 հանեց:

Ուրիշ արժեթղթերն ալ երէկ առջի օրէն աւելի բանուեցան: Հարիւրին 6ով փոխառութիւնները մէկ ֆրանք վրայ գնին, 'ի բաց առեալ Բինարը, որ անփոփոխ մնաց: Քրէտի Օթօմանի և Թրամուէյի բաժիններն աւելի փնտռուեցան և այս պատճառաւ վերջինը մինչեւ 8,4ի ելաւ:

Եւրոպիոյ փոխանակագիրները միշտ սուղ են՝ լաւ թղթերու նուազութեան պատճառաւ: Լոնտրա 111 3/4էն 112, երեք ամսուան համար:

Հաշիւ եղած է որ զանազան ազգութեանց պարտքն այսօրուան օրս 4 երկիլիոն 680 միլիոն լիրայի կ'հասնի, և եթէ 25 տարիէն 'ի վեր առնուած համեմատութեամբ աճելու ըլլայ, մինչեւ 1900 թուականը 10 երկիլիոն լիրայի պիտի հասնի, որոյ եթէ հարիւրին 5 տոկոս հաշուելու ըլլանք, բոլոր Եւրոպայի և Ամերիկայի ազգութեանց եկամուտներն յիշեալ տոկոսներուն

---

* Այս անձն անդ բարեկենդանութեան հոգին էր և համառնեանի ալ բարեկամ: Դաշն. խմբ:

մճարման անբաւական պիտի ըլլան ։ Բայց բատ որում այսչափ պարտուց արժեթղթերը հիմա եղած գիներնէն խիստ չատ իջած են, արժեթղթոց տէրերն 80 միլիոն լիրայի չափ վնաս կընեն, որոյ մէջ Օսմանեան արժեթղթոց վնասը 40 միլիոն լիրայի կրնայ ելնել ։ Այս տեսնելով կրնանք ըսել թէ փոխառութեան գումար գացելու ժամն եկած է։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻ։

15 փետր·	ուրբաթ իրիկուն	45,27
16 »	շաբաթ առաւօտ	
	բացուելու	46.20
	կէսօր	46 26

Կ· Պոլիս 15 փետր·

Սօսիէթէ ժէնէրալի բաժինք	Անգ· լիր·	6,20
« փոխանակութեան »		4· 6
Կ· Պոլսոյ Պանքային	»	4.34
Քրէտի Ժէնէրալ	»	Օսմ 7,34
Քրէտի Օսմթրօ—Թիւրք		3.20
Երկաթուղեաց հին	Ֆր·	110
« նոր		50
փոխ· 1863	»	302
» 1865	» »	304
» 1869	» »	274
» 1872	» »	68
փոխ· 1873		272
Թրամուէյ	Օսմ· լիր	8,

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ
15 ՓԵՏՐՎԱՐ

Անգղ· ոսկւ	ղուրուշ	111,
Նափոլէոն ոսկի	»	88 2
Իմբէրիալ ռուս	»	90
[illegible]	»	51, 20
Հինգ ֆրանք	»	—
Չինգոց	»	105 40
Պղինձ	»	123

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կրօնական և քաղ· ժողովներն երէկ Պատրիարքարան գումարուելով Պատրիարքական նոր տեղապահի մ'ընտրութեան ձեռնարկեցին եւ քուէից բացարձակ առաւելութեամբ Նիկոմիդիոյ վիճակին առաջնորդ Գեր. Ներսէս Սր.ք եպիսկոպոսն ընտրուեցաւ ։

Ընտրութիւնը կատարուելէ ետև, Խառն ժողովոյ կոմէն պատգամաւորութիւն մը գնաց Խասգիւղ եւ ընտրութեան արդիւնքը Գեր· Ներսէս Սր.ք եպիսկոպոսին հաղորդելով 'ի Պատրիարքարան հրաւիրեց։

Հանգուցեալ Գեր· Նիկողայոս եպիսկոպոսին 3000 լիրայի մօտ հարըստութիւնն ելեր է, ոսկի և արժեթուղթ։

Այս հարստութիւնը վերջին 10 տարուան մէջ դիզած է հաւելոյս սըրբազանը, այն է Ակնայ և Նիկոմիդիոյ առաջնորդութեանց միջոցին ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԿԱԹՈԼԻԿ ՀԱՅՈՑ ԽՆԴԻՐԸ

Հասունեան կուսակցութեան և Արևելեան կաթոլիկ հայոց մէջ չարունակուած հակառակութեան վէճը, որ այս օրերս ծանր կերպարանք առած էր,Բ· Դրան իմաստուն քաղաքագիտութեան չնորհիւ բանաւոր լուծում մ'առացաւ , լուծում մը , որ թէ' կաթոլիկ հայոց լուսամիտ և ազգասէր մասին իրաւունքը և թէ նոյն իսկ տէրութեան միհաւատական իրաւունքը միանգամայն կպահովէ Պապին բռնապետական պահանջումներէն ։

Հասունեան կուսակցութիւնն , իբրև Պապին ջերմեռանդ հաւատացեալք , կը պահանջէին որ Տէրութիւնը զիրենք միայն ճշմարիտ կամ բուն կաթոլիկ ճանչելով պատրիարք մ'ընտրելու արտօնութիւն տայ իրենց ։ Բ· Դուռը չընդունեց անոնց այս պահանջումը · և որովհետև անհնար էր երկու կողմը համաձայնեցնել և Հասունեաններն Արևելեան կաթոլիկ Հայոց պատրիարքին իրաւասութեանը բանի հնազանդեցնել, որչափ աշխարհական հոգաբարձուներ կարգել անոնց համար վէքիլ անունով, որպէս զի անոնց քաղաքային հասարակ գործերը տեսնէն , և այսպէս պատճառ մը չմնայ իրենց Բ· Դուռը ձանձրացնելու ։

Այն որոշման համեմատ , Թընկըրեան Մեծ· Բուզանդ Էֆէնտին մայրաքաղաքիս Հասունեան խմբին վէքիլ անուանեցաւ հետեւեալ հրամանագրով ։

Մուհարրէմ 8 1891 (1874 փետր· 13) Թարիխի իլէ Թընկըրզադէ Բուզանդ էֆէնտիյէ եազըլան պույուրուլդույի Ալինին սուրէթի տիր ։

Պէյանտէն միւսթաղնի օլտուղու իւզէրէ , Էրմէնի գաթօլիկ միլլէթի պէյնինտէ պիր միւտտէթտէն պէրու զուհուրա կէլէն իխթիլաֆ վէ մուպայինէթին պէր թարաֆ խըլուսի էմրինտէ հէր նէ քատար սարֆը միսայի վէ հիմմէթ օլունմուշ վէ պունտան իքի սէնէ էվվէլ պա պէրաթը Ալի բաթրիք նասպ վէ թային գըլընմըշ իսէ աէ, իսէ իխթիլաֆ զայիլ օլմայուպ միլլէթի մէրդումէտէն Հասունի թաքըմը բաթրիքլիկ խարիճինտէ քալմըշ, վէ քէնտուլէրինէճէ ումուրու խուսուսըյէլէրի բույէթ վէ թիմշիյէթի էմրինտէ միւշքիլաթ վէ սուուպէթ չէքմէքտէ օլտուքլարընտան թօլայը չիքեայէթ իթմէքտէ պուլունմուշ օլտուքլարընա, վէ պուլարըն տա իխթիհալի հըղոր վէ ասայիշլէրի լազըմէտէն պուլունտուղունա պինայէն , պու թաքըմըն բուէսայի բուհանիյէսի տէվլէթճէ թանընմամըշ, վէ թաշրա մէճլիսլէրինտէ տըա սըֆֆաթի իլէ դասպուլ օլունմամաք իւզրէ, կէրէք Տէրսաադէթճէ վէ կէրէք թաշրալարճա թէսվիյէի ումուրու ասիյէլէրի իչիւն աւամըն վէ էրպապը աէրայէթ վէ խաթիքամէթտէն մինասիպլէրինին ճանիպի հիւքիւմէթտէն պիլ ինթիխապ վէքիլ սըֆֆաթի իլէ թային գըլընմասը վէ Տէրսաադէթտէ պուլունան վէքիլին Պապը Ալիյէ միւրաճաաթը թայիի օլուպ, թաշրալարտա պուլունանլէրին տախի մահալի հիւքիւմէթլէրինէ միւրաճաաթ իլէ մէսալիհի վաքըալէրինի բույէթ վէ թէսվիյէ իթմէլէրի խուսուսունա պիլ խաթիղան իրատէյի սէնիյէի ճէնապը փատիշահի միւթէալլիք վէ չէրէֆսատուր պույուրուլմուշ օլմաղ իլէ , վէ սէն էրպապը աէրայէթ վէ խաթիքամէթտէն պուլունման իլէ Տէրսաադէթճէ պուլունան Հասունի թաքըմընըն բույէթ վէ թէսվիյէի ումուրու ասիյէլէրի իչիւն վէքիլ թային օլունտուղունտան · կէրէք տիր քի միւքթէզայի մէսմուրիյէթ վէ ֆէթանէթին իւզէրէ Տէրսաադէթտէ պուլունան Հասունի թաքըմընըն ումուր վէ մէսալիհի վազըասընըն բույէթ վէ թէմշիյէթի խուսուսունա մուպաադէրէթ էյլէյէսին տէյու։

Ինչպէս որ կը տեսնուի , Բ· Դուռը Հասունեան կաթոլիկները զատ հասարակութիւն չճանչեր, այլ պարզ կուսակցութիւն մը , հետևաբար ոչ յարաբերութիւն կը հաստատէ անոնց կղերին հետ , ոչ գաւառական ժողովոց մէջ կընդունի , ոչ իրենց վէքիլներն ընտրելու իրաւունք կուտայ , ոչ ալ գաւառաց վէքիլներուն Կ· Պոլսոյ վէքիլին և իրարու հետ յարաբերութեան Թոյլտուութիւն , արով Հասունեան պապականք աներպարան և անգլուխ վիճակ մը կունենան , իսկ արևելեան կաթոլիկ հայք օրինաւոր հասարակութիւն մը կը կազմեն և այնպէս կը ներկայանան և կը ճանչուին աշխարհի և տէրութեան առջև։

Ցաւակցիս չմնար , որ այս գաւառին մէջ գարձեալ յաղթանակն արևելեան կաթոլիկ-ազգայինք տարին , որոց վրայ ամեն լուսամիտ և ազգասէր հայ ուրախ պէտք է ըլլայ։

Երուսաղէմ 18 յունվ· 1874 ։

· · · Խմբագիր Մասիս պատուական լրագրոյ ·

Արշալոյս իւր 973 թուով այնպէս գըրած էր , որպէս թէ Արժ· Մելքիսեդէկ վարդապետ Մուրատեանի աշխատասիրած Եկեղեցական պատմութիւնը «Երուսաղէմայ Արժ· միաբանութեան հաւանութեանն արժանացած չէ» և թէ Նորին Հայրութիւնը «իւր ինքնահաւան բընաւորութեամբը վշտացուցած է զմեծագոյն մասն յիշեալ ուխտին»։

Արդարև մեծ զարմանք պատճառեց Արշալուսի այս խօսքը մեզ, և ինչպէս կարելի էր չը զարմանալ այսպիսի անհեթեթ առասպելի մը վրայ , որ երբեք հաւատալու տեղի չունի · Բայց և այնպէս մեք մեր պատասխանը մինչև ցարդ յետաձըգելով այս սուտին հեղինակը գտնելու աշխատեցանք · բայց պէտք է խոստովանիլ , որ Երուսաղէմի մէջ այսպիսի հեղինակ մի չըկայ, վասն զի ամբողջ միաբանութիւնը գոհ է Նորին Հայրութենէն. ուստի հարկաւ այս սուտին հեղինակն Արշալուսի անորոշ տեղեկութեան ազբիւրն է , որ իւր կրից չզսպանալով չափ դնել, երբ զինքը զինաթափ կը տեսնէ՝ այսպէս զրպարտութեան կը դիմէ և գայթակղութիւն սերմանելու մէջ կը փնտռէ իւր վրէժը ։

Արշալուսոյ միտքը եթէ կիրք վարակուած չը լինէր , եթէ փոքր ինչ մտածած լինէր այդ պղտոր սուտը գրելու ժամանակ , անշուշտ պիտի զգուշանար զայն հրատարակել · վասն զի Արշալուսոյ այդ ինքնահնար սուտը զէթ հաւանական լինելու համար պէտք էր որ նախ Արժ· Մելք· Մուրատեան վանուցս տըպարանին անկախ տեսուչ լինէր , և երկրորդ՝ բացարձակ իրաւասութիւն ունենար ուզած գիրքը առանց Ս· Աթոռոյս Ամենապատիւ Նախագահի , Տնօրէն ժողովոյ և հետևաբար ամբողջ միաբանութեան համաձայն հաւանութեան տպագրել տալու · բայց ընդ հակառակն՝ ամէնքը գիտէ որ Նորին Արժանապատուութիւնը ո՛չ տպարանի տեսուչ եղած է , և ո՛չ այդպիսի իրաւասութեան մը տիրացած ։ Ուստի և պէտք էր մտածէր Արշալոյս որ միաբանութենէն անանք իրաւունք չունէին , ինչպէս և չունին, Արժ· Մուրատեանին ցուելու և չեն ցուած · որովհետև ինչպէս յայտնի կերևի, Արժ· Մուրատեան անձնուիրաբար ազգային սիրոյից համեմատ եկեղեցական պատմութիւն մի աշխատասիրած է միայն , իսկ նորա 'ի լոյս ընծայումը Արժ· միաբանութեան կը վերաբերի եւ մեծ պատիւ է իրեն եւ իւր բազմարդիւն աշխատանքին ։

Այո՛, զգալով Արժ· Մուրատեան , որ մեր ազգը մեծ կարևորութիւն ունի մի անաչառ և հարազատ ազգային Եկեղեցական պատմութեան, ուստի և զգայուն հոգւով աշխատասիրած է Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցւոյ պատմութիւնը դասական ոճով , որպէս զի Հայ—մանկըտին կարողանայ 'ի մատաղ տիօց ճանաչել իւր եկեղեցւոյ պատմութիւնը , փոխանակ ու պրոպագանդական հայերն , զգալ նորա մեծ ազգեցութիւնը , տեղեկանալ նորա ինքնուրոյն դրութեան , բացորոշ տեսնել օտարներէն նորա հասած խորտակիչ խըռովքներն ու յարձակումներն , օրինակ առնուլ մեր երջանկայիշատակ Հայոց բարձրախոհ հայրապետներէն եւ աբբաներէն եւ չը խաբուիլ օտարամոլ Հայերէն , զխմակուսր վկաներէն , որ դժբաղդաբար անպակաս են մէջտ , որ աղերսախառն օծի նման զիրենք տաքցնող ծոցը չարաչար կը խայթեն , եւ Պօղոս Տաբոնեցւոյն բառերն այս «Հայոց հոգը կուտեն եւ Հռոմայ լեզուաւ կը հաչեն»։

Այսպիսի մի անաչառ եւ ողջախոհ Ազգային Եկեղեցական պատմութիւն անհրաժեշտ էր մանաւանդ ներկայ ժամանակիս մէջ , յորում ամեն ուրեք կը վխտան Վեստ Սարգսի արժանաւոր արբանեակներ, վարձկան պառաւկներ , եւ բազմայեղ եւ սատանեղծ խմբագիրներ , որք անխղճաբար կը ձգտին յարաժամ մեր անարատ եկեղեցին 'ի հիմանց խախտել , նորա ինքնուրոյնութիւնը եւ անկախութիւնը ազգաղաւ խորհրդով այլոց վաճառել , ինչպէս երբեմն Վկրակոս չը քաշուեցան Անին վաճառել ։ Բայց պէտք է 'ի միտ առնուլ որ դժուարին է ընդդէմ խթանի աքացել · պէտք է լաւ իմանալ , որ իրենց և իրենց նմաններ զաւակներն է յարաժամ առաւ նշաւակի լինել հասարակութեան առաջ , կորստեան եւ անէծից յետս ընկրկիլ եւ զբրական աշխարհէն հալածական իրենց խաւարչտին որջերն ապաստանիլ ։

Այս մասին այսչափ ։

Իսկ գալով Զամուրճեանի այն հաշւոյն, որպէս թէ Ար[illegible] [illegible] գնացած լինի[illegible] [illegible] [illegible] տանելու հա[illegible] [illegible] նորա համախոհաց , որ Նորին արժանապատուութիւնն արդէն երեք ամօք յառաջ Աստուածաբանութեան դասագիրք մը աշխատասիրած եւ բստ մասնեայ դասաւորած է , եւ դուցէ 'ի մօտոյ այն եւս լոյս կը տեսնէ Արժ· միաբանութեանս շնորհիւ 'ի պատիւ իւր , յօգուտ ընդհանուր ազգին եւ 'ի պայծառութիւն Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցւոյ ։

Անշուշտ եմ, որ այս լուրը մեծ ցընծում եւ սրտնեղութիւն պիտի պատճառէ ¦ ատինակրներուն եւ Ցուհա—Բուսակներուն, բայց ճշմարտութիւնը միշտ յաղթող է ։

Մ· Ս· Ծովիկեան ։

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՒԵՏԻՔ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ

(Տես· թիւ· Թի· 1498)

Եւ եպիսկոպոսութիւն գալով որպէս զԱգամ յարտաքսեալ ի դրախտէն Միտցի 'ի Գոհճա առաւելն Բ ամիս, և արգահալ ուղարկեցի 'ի Կոստանդընուպօլիս Թուրքին մեծին թէ հրաման շնորհեա ինձ ազատութեան առնել և գնալ 'ի սուրբ յերուսաղէմ։ Ցաւոր միում կիրակի առաւօտի ծագիլ արեւուն վէզիրէն մէկ Զաւուշ ունէր հրաման ազատութեան և դընալ 'ի սուրբ յերուսաղէմ, և պատմիրեալ էր ճանապարհել զմեզ մինչ Բատտոս· ելաք անտի, գոհութիւն մատուցի և երկրպագեալ ամենասուրբ երրորդութեան Հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ ամէն, ուրախութեամբ մէկ փոքրաւորով Գ օրն հասանք ի Սախըզ· Գ օր նստանք , ոչ գոյր նաւ պատրաստական , զի Անկլէզի մեծ նաւ մի կայր անդ խռոսանդի և Գ· նաւ էր աւեր Ֆռանցոյ լի ցորենով, ի Սախըզ գատարկեց ցորեանքըն և դնաւքն վաճառեաց · ի յանէ նորա ոչ չարժէին նաւք և ես յայժ աճ ունէի ի նոցանէ , սիրտս միշտ դող էր , զի էլչի նոցա աճ ոչ փայ թէ այս գրամն թէ ի ծով թէ ի ցամաք ուր և իցէ կառնուն զիմէ· միշտ ազօթէի առ աստուած և հայցէի պահել ի նոցա պատահմանցն ։ Ցետ Գ աւուր եկն մէկ թարթան զէթյեմի, խռոսանդի ահաւն հեռու նըստաւ իլիմանէն, ոչ չէր երևէր· նորա սանաւելով նորա զարկթանն եկաւ դուրս · հարցաւ Զաւուշն ինչ ազգես առաց Ֆռանցէ եմ· ո՞ւր կու գընաս · գնամ ի Բատօս բան ունիմ, անտի Ֆռանցայ կու գնամ։ Որովհետև Ֆռանցէ ես , կու հաւատամք քեզ զի Ֆռանցոյ թագաւորն հետ մեր հօնքեարին յոյժ բարեկամք են, ի նոցանէ մեզ զարար չը կայ· և Մալթեցի խռոսանդն չի մօտիր զմեզ, անփոյթ կուգնամ և ես այլ հաւատացի նմա, զի քրիստոնեայ է սուտ չի խօսիր ։ Ի՞նչ տանք նաւլը փարձս մինչ Բատօս· առաց մարդագլուխ Ա. Ա. ոսկի , ինձանից կերէք խմեցէք մինչև հասանինք Բատօս և հանեցի ամի Գ ոսկի և մաք ի նուն բչտապով թէ ինկլէզ խռսանդ չի տեսանէ զմեզ · իբրև յերեկոյն եղև , ի ժամ զիշերոյ էանց, երադ յելքներն ուղղեաց զնաւն ի ճանապարհ , օրն ու գիշերն գնացաք հասաք մէկ իլիման մի, չեմ գիտեր ինչ կասեն որ վենէտիկոց ազգ էր · այն տեղն զահրան առաւ կերակուր զինչ որ պիտոյ էր, միւս օրն ելաք անտի առաւօտն հասաք 'ի Տէկիրմէնլիկն ։ Զաւուշն ասաց, ես ելանեմ դուրս խապար մի առնեմ տեսանեմ ո՛րպէս է ճանապարհն · հետ զապիթանին ելան ի դուրս · զապիթանն եկաւ, Զաւուշն չեկաւ։ Զապիթանն ի գալ բանին երկաթն առաւ, վեր եբաց դյելքենն, ելաւ ի վերայ ծովուն վարեաց զնաւն։ Ես հարցի,

ո՞ւր է Զաւուշն. լեզու չեմ գիտեր, իշարէթով նա տաս կէլիր. տեսա հեռացա ի ցամաքէն, ապա միայն անճար. Բ օր այլ գնացաք փոքր ատա մի, հանեց դուրս զփոքրաւորս իմ՝ քաշեաց ուժով առաջ այն ատամն ծըքէց, և ես աչիւ և գոգութեամբ կայի թէ զՁաւուշն և հեռայ զայրայն հանեց, ապա զիս ի՞նչ պիտի առնէ, ծո՞վն մի կու ձըգէ, կու սպանանէ՞ մի, գերեցնէ՞ մի. քրիստոնեայ է տէր զիլլիս խաշն ցոյց տըվի թէ միթէ ընչան տէրունական տեսաներով գերի չի առնէ, յանկարծակիեաց էառ զուրբ խաչն, և թէրքի հեկեպէս կոչով չինած և կզպաքած էառ, որ ունէր ի մէջ նորա երեւոյ Բ մատանի՝ մէկն էլմաստ և միւսն զմուրուխ՝ նախկոպատութեան եղնաղար կաթողիկոսին էր տվէր, և ձՁԸ ոսկի մաշամպա քամով, և ծոցիս առհէթըն, է ջուխթ չամաշուր, Ժ և Է սրամալու մահրամա. և ամրացուցեալ փոքր կզպաքով կղպեր էի և ըղ բանալիքն առ յիս էր. առաւ զիւր գամարան եղեր: Լսեալ էի թէ Ֆրանկն սուտ չի խօսիր, և յոր խաչնքես զերեւոր և քրիստոնէ լինելն գիտանա, ոչ զապրանքն կառնու ոչ զինք, բայց այն ոչ խաչի ողորմեցաւ և ոչ արտասուացս: Հասանք մաւթում, դուրս հանեց զիս, և այլ յոյս ունէի թէ յառաջմէ կու ցանկայի հատմ՝ գնալոյ, պէլքէ յաստուծոյ վեր սուրբ առաքելոյն Քրիստոսի աստուծոյ մերոյ սրբոյն Պետրոսի և սրբոյն Պօղոսի աղօթք բերելն զմեզ. այս յուսովս կու մխիթարէի. Նոքա խօսէին հետա, ես չէի գիտեր թէ զինչ կասէին, կայի պշուցեալ անտանելման խեղճ պանդխտութ ի մէջ ծովու միաաանջ լինելով: Եկեալ անտի նաւեաց ՚ի գիշերի, առաւօտն հանդիպեցաք Վէնէտիկու ատանմօյին. թօփ նետեցին, դարձաւ զաբիթանն առնելով գնաց մեծաւորին ողջունեաց, չեմ գիտեր զինչ խօսեցան, եկեալ ՚ի նաւն զաբիթանն, մինչ փիթէալինա այլ տեղ չի հանդիպաք ի վերայ ծովու. մէկ քրիստոնեայ մեռեալ մի տեսաք, հագոյ հանդերձեալ ատաք և մի տախտ ողորմին: Միւս գիշերն հասաք Մէսինա, հանեց զմեզ ի Նաղարէթ, ոչ նոքա զիմ լեզուս գիտեն, և ոչ ես նոցա լեզուն գիտեմ. զաբիթանն եբաւ գնաց չեմ գիտեր թէ ինչ խօսեցաւ նոցա. Մեսինացիք այլ մէկ սաա մի տվին Նաղարէթ, մարդ մօտս չի գար. ես նոցա գնամ, նոքա փախչէին. միւս մարդն մօտ կերթայի՝ նա այլ կու փախչէր: Իբրև երեկոյ եղև, կայի զարմացման, զդուռն կղպեցին վրաս. առաւօտ եղև, ամենեցուն օտային դուռն բացին, զիմ օտային դուռն չի բացին: Ցես երից աւուրց եկին վերնագաւսին մարդիք, և Ֆռանկէ գօնսօլն հարցաւ դրամ ունի՞ս. չունիմ ասացի, զինչ դրամ կայր առաւ զաբիթանն. մի՛ վախեր չի կորիր քո դրամըն: Կայի յոյժ անճարակ և հեզսյր աչացս իմ արտասուս անդադար: Երեկին մէկ մարդ, միթէ ահա այս մարդըն քեզ խըղճէթ թող անէ, զկերակուրդ եփէ և զհանդերձդ լըվանայ, և զինչ որ խարճի պիտոյանայ՝ Ֆռանկէ գօնսօլն տայէ:

Գոհացայ յԱստուծոյ ամենակալէն որ պատրաստ արար զսեղան յանդիման նեղչաց իմոց և միշտ օրհնէի զՖռանկէ գօնսօլն և զիւր օրհնեալ թագաւորն. և բերին մէկ զատինա երկաթ, ահա զայս երկաթն երեկոյն որ լինի այս մարդս թող որ տասր գնէս և կզպէս զրանայիս նա պահէ. համբուրեցի զերկաթն, Բ աչքըս քսեցի արտասուօք, գոհութիւն տըվի Աստուծոյ մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի յԱստուծոյ մերոյ. մինչև Խ օր զայն երկաթն գիշերն կու դնէին յատըս, առաւօտն կու հանէին. փառք կու տայի Աստուծոյ որ Գեկոս և Գիպիշտխանոս մեռան, զքրիստոնեայք չարչարօղս չգայ, որ առաւել վարձս ընկալցին ՚ի Քրիստոսէ. հեղէ քրիստոնեան զքրիստոնեան կու չարչարէ. վասն իմ մեղացս անկա փառաց յաթոռոց յաքսորանօք, Բ յաքսորանօք, Բ ամիս ցաճկին ձեռն բանտ կրեցի, բայց ոչ տեսի երկաթ. մինչև Խ օրն լըմընցաւ, եկեալ բժիշկ և Բ մարդ տեսին անդատակս աճուկս թէ մահ չունենայ. յայնժամ իմացայ որ ի մահվանէ փախչին, և բացին զդուռն և զհրաման տվին դուրս ելնել մարդու մօտ նստիլ ելնել, խօսիլ. երեկն շուրջ կու դային, այն պահապանն հետս շրջէր, գիշերն օտան կու նընջի, թէ զինչ որ կու հարցանէին՝ տէկմէ ճէվապ չէի խօսր, զի աչքս վախեցաւ. այն նաւարարն այնպէս արար, դոքա այդպէս արարին. Քրիստոսի փըրկագործ Աւետարանն ոչ է այդպէս, քրիստոնէութեան չի վայելեր. բայց իմ մեղացս է արտաքսեցա, աւազակի ձեռն անկա, ի բանտ արգելա, ամքերս աւուր երկաթէն իբրև ըղկապեցա, եղէ զարիպ պանդուխտ, մնացաք անդ Լ ամիս, և Ա փոքր նաւ եկաւ, մէջն կայր Անապօլցիք և Սանթացիք և Կոստանդնուպօլսու վաճառական հառօմ ազգէն էին: Անապօլցիք պատմեցին վասն մեր տըղին թէ Անապօլու հռօմնոս Սէնթ Ցովնինգա եկեղեցոյ դուռն տեսանք զքո փոքրաւոր Սարգիս տղայն, կուլար յոյժ թէ զիս դուրս հանեցին և մերկացուցին նաւավարք և չեմ գիտեր թէ զվարդապետս ի՞նչ արին. ըռեցի զայս ուրախացայ վասն նորա որ կենդանի չէնկիկ հանիլն. և Բռատնպօլցիք պատմեցին թէ քոյ գընալէ ետ շատ խռովութիւն ազմուկ էր անկեալ Ֆռէնկին ու Հայոց մէջ. տին տալանի կու քշէին, մեծ խռովութիւն է:

[illegible]

Հետեւեալ քերթուածն անցեալ շաբթու եկած էր մեզ, բայց լրագրիս էջերուն անձկութեան պատճառաւ հրատարակութիւնը յապաղեցաւ:

Ի ՄԱՀ

[illegible]

Բա՜ց հասեր բընութեանդ ՚ի կատար,
Անգո՛ւթ մահ . . . . :

ԲԷԹՐԱՐԳՑԱ. Նուագք.

Ա.

Լուռ է բնութիւն . . . գոյժ բօթաբեր հընչէ բըւոյ ախուր ձայն,
Սատանամթև կը թըռի ջահ ՚ի ձեռին մահու ոգին.
Ա՜հ, նո՛ր արկած. զարհուրեալ մաշուան կանգնի յաղթանակ . . .
Զարթի՛ք ազի արտասուք, թափիծ հառաչ, զարթի՛ք միանգամ:
Զեղ կարօտի ամեն ոք՝ որ ունեցաւ բաղդ ծանչելու զՆեքտառ,
Որդեակը հայր մը, սիրալեաց մայրիկ, զորովագին երկու քոյր,
Ազնիւ ազգականք, սերտ բարեկամներ, բարեկամուհիք,
(Երկ՞ք լուսոյ համար միայն՝ դժբաղդ դատատու . . .
Ո՜հ մեռար Նեքտառ, չըքնաղ տիպար անմեղութեան—
Քա՛ւ, չմեռաւ նա. Անմեղն յերկինս անմահ է.
Նեքտա՛ռ, դու չէ՞իր վերջին զաւակ զոյս իմ՛ բաղդի*:
Գիտեմ, չէին թըւեցան քեզ աստեաց զիտութիւնք,
Արտասուր յուսումն երանաւէտ՝ անմահական գիտութեանց.
Բայց կորուսի ես (չըզիեցի՞ն երկինք) փառաց սարդենին.

Բ.

Սպիտակափայլ զոզորիկ չուշան՝ յեզ ի բուն չնորհազարդ
Բուրէր անուշ՝ յարդաւանդն Աղաւնեանց բուրաստան,
Հընդեաստան զարնան ցօղով փայլէր իւր ճակատ—
Վա՜հ, ծաղի՛կ հատակ, զգացմանց վառարան:
Բոցաշունչ ժանտ ահնդին հարար խորշակէն.
Ա՜ւա՜ղ Նեքտառ, զօրեցին քեզ ոչ նըպաստք բարեկամ ձեռաց.
Դառնամթոյն էր հարուածն, սոսկաց իսկ Եսկիւլապ . . .
Արդէն մահուն ի սեւ բազին ձեռնձերէր Նեքտառ:
Լըռէ՛ քնար, չես կարող այլ երգել այդ մաքուր հոգին,
Զուրբք արտասուաց ալիքդ ողող. թո՛ղ սիրտ խօսի վիրաւոր—
Հրեշտակային հոգւոյդ պատկեր, միտք կորովի, զգայուն սիրտ,
Նըկարէին յերեսդ, Նեքտառ՝ զՀաւատս, զՅոյս, զՍէր զըրօշմ տիրական . . .
Թէ ոչ քեզ՝ ո՞ւմ ճահ զայցէ վառ Բէթբարքայ կոծ յուսահատ.
«Հասա՜ւ հասա՜ւ բընութիւնդ ՚ի կատար, անգո՜ւթ մահ»:

Գ.

Նեքտառինէ—վեհ անուն, քաղցր ՚ի շրթունս անմահից.
Հոգեղէնդ այդ բնութիւն՝ աստուածատուր այդ շնորհք,
Զուրկ չմնացին խմաստութեան մեծահարուստ զանձերէ.
Հեղահամբոյր բարուցդ ընկեր մեծ ունեցար տաղանդ միտաց:—
Ոգւոյն արշալոյս հայիւ ծագած ուսման ծարաւ յայտնեց անյագ.
Կորովաբեր արծիւն զգաց ձագուկին սըրտին խանդ,
Թեւատարած՝ առաջնորդեց իմաստից սուրբ տաճար . . .
Ցայն Գարիր տենչ Նեքտառայ առնոյր յաղ ուրդ կշտալինդ:
Ծո՜վ հանճար, ուշիմմիտք, իմաստք երկնաձեմ
Քան ալեսյն ցայտ փայլուն խորհուրդ, Նըրբին տեսութիւն,
Ո՜հ լին զեղածիծաղ նորա զարնան սերձ արգասիք:
Հայրենի՛ք, կորզեց քենէ մահն արագ գեղեցիկ յոյսերդ.—
Ա՜հ մահ անողոք, քանի՜ կախորժիս հընձել տարաժամ
Գեղարդոյս ըղպաուղ բազմարդիւն երկանց:

27 յունվ. 1874 Ն. Վ. Թ.

ԱԶԴ

Արմաշու վանքէն հրատարակուած ՑՈՅՍ ամսաթերթը, որ քանի տարիէ ՚ի վեր դադրած էր, նորէն հրատարակիլ սկսաւ, և պիտի շարունակէ ամէն ամիս 64 երեսէ բաղկացեալ տետրակի ձեւով:

Տարեկան գինն է երեք արծաթ Մէճիտիէ. վեցամսեայ երկու Մէճիտիէ առանց ճամբու ծախուց:

Ստորագրութեան տեղերն են Կ. Պօլիս՝ Գալֆաեան եղբարց դրատունը, և Բէրայի չիտակ ճամբան թիւ 173 ծխավաճառ Ստեփան աղա Կիւլէրեանի խանութը:

ԱԶԴ

Խնայողական ընկերութեան Հիմնադիր Տնօրէն Ժողովն հսկող ժողովականներով պաշտօնապէս կազդարարէ ընկերաց թէ, յառաջիկայ կիւրակէ փետրվար 17րդ օրը ընդհանուր ժողով չլինի գումարէ՝ ըստ ազդի փետրվար 9ի՝ հետեւեալ սախտողական առթիւ թէ, 1874 փետր. 11րդ երկուշաբթի օրն ընկերութեանս դըրամատնակը ժողովով զըադելու միջոցնիս՝ հարիւրի չափ ընկեր կարդէ դուրս իրենց իրաւունքէն աւելի խօսքեր արտասանելով և ուրիշ տեսակ անկիրթ միջոցներու դիմելով ալ չբաւականալով, քանի մ՚անձինք պարագըլուխ ըլլալով, Կ. Նշանաճեան, Գ. Արապեան և ստորագրեալս ատենականութեան յանձնեցին. երեքս անմիջապէս իջանք ատենականութեան դուռը, ուր մեծէ առաջ քանմէն աւելի ընկերք ներկայանալով բողոք ըրին ընկերութեան ժողովականներէն հոն ատենիլ աւուրներուն դէմ, իսկ մեզ ատենականութեան յանձնել տըւողներուն և ոչ մէկը ներկայանալով, ատենականութեան ժողովը մեզ պատուէր տուաւ յիշեալ խռովարար անձերը և ո՛վ որ ալ կըյանդգնին անկիրթ միջոցներու դիմել՝ ատենականութեան յանձնել:

Վասն որոյ տասն ամիսէ ՚ի վեր 400 հարիւրէն աւելի աղքատ հիւանդներ խնամելու և 60էն աւելի կարօտ ընկերաց դրամական օգնութիւններ ընելու, Ազգ. Հիւանդանոցը հինգ երկաթուղեաց տոկոսաւոր արժեթղթոյ իբրև անշարժ կալուած տէր ընելու այն առիթ ըլլալէ զատ, սահմանեալ պայմանի աշխատութիւն կրելով, շատերէ բամբասուելով, և մանաւանդ 1000 ոսկոյ չափ վնասի մէջ գտնըւելով (որ նոյն վնասը և ոչ մէկ ընկերի կը վերաբերի), և սոյնցմէ զատ երկուշաբթի աւուր դէպքը զմեզ կստիպելով՝ ընկերաց մեծագոյն մասին առաջարկութեամբը երկուշաբթի երեկոյ նիստ ընելով հետեւեալքն որոշուեցաւ բոլոր ընկերաց հաղորդելու թէ՝

Ա. Կիւրակէ ընդհանուր ժողով չլինի գումարի:

Բ. Մինչև տասն և հինգ օր ո՛վ որ կուզէ կարող է իւր դրամագլուխը ըստ օրինի դրամատնակէս առնել:

Գ. Որպէս զի ժողովականք թըռուականէս մինչև տասն և հինգ օր ընկերութեանս վերաբերեալ պէտք եղած նոր կարգադրութիւններն եւ նոր փոխումներն ընելով, մընացորդ ընկերներով ընդհանուր ժողով գումարէ և ընկերութիւնը շարունակէ, որ ուխտեալ է մինչև հինգ տարի:

Դ. Տասնհինգ օր պայմանաժամ կուտամք ընկերութենէս դեռ չզատուող ընկերաց, որ իրենց գիտաւորութիւննին դրութեամբ յայտնել կարող ըլլան:

Ի Գիմաց Խնայ. Ընկ. Հիմնադիր
Տնօրէն և Հսկող Ժողովոյ

1874 փետր. 12 Ատենադպիր
Տ. [illegible]

ԻԼԱՆ

Ալէա թէօքմէ Խնկլիզ չէլիկ, գըլէ 66563. Խնկլիզ էյէսի, թէսթէ 9234:

Թօփհանէի ամիրէ ֆապրիգալէրի իչին լուզումի օլուպ մինադաասյէ գօնըլան պաշտամէ մալբադ գամ չէլիկին պէհէր զըյէսի 12 1/2 ղուրուշա վէ էյէնին պէհէր փարմաղը 34 փարայա օլարագ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ, շու պաթը րումինին եւիմի պիրինճի փէրշէմպէ կիւնիւ գարարը զաթիլէրի իճրա օլունաճաղընտան, իժաբ իթմէյէ թալիպ օլանլարըն նէժմի մէզքիւրտէ Տարի Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի:

13 շուպաթ 1874 Փապը Սէրասքէրի

---

* Վերջին չորրորդութեան նիւթն եղած է հաստատել զհոգւոյ անմահութիւն բարոյական փաստիւք:

TCHITLI

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ
ՉԻԹԼԻԻ
ԳՐՈՒՍԱՅԻ ՄՕՏ

Կայսերական հրամանագրով վաւերեալ

Այս հանքային ջուրն Եւրոպայի մէջ գտնուած մի եւ նոյն կարգի ջրոց ամենէն նուրբ հնար կրնայ մրցիլ իւր բուժական յատկութեամբք ։

Կը վաճառուի մեծ եւ փոքր քանակութեամբ՝ Կ. Պոլիս՝ վաճառկայ ընկերութեան կեդրոնատեղին Սուլթան Համամ թիւ 11, Կ. Պոլիս Եէնի ճամի փողոց թիւ 16, 18, 20 եւ 22 Տէլլա Սուտայի դեղարանքն եւ մայրաքաղաքիս ամեն դեղարանները ։

ՄԷԼԱՆՈԺԷՆ
ՃԵՐՄԱԿ ՄԱԶԵՐ ՆԵՐԿԵԼՈՒ
ԴԻՔԱԶՄԱՐ ԴԵՂ

Փարիզի ճարտարագործական գիտութեանց ընկերութեան ։ ըքադրամով վարձատրուած, որ մէկ վայրկեանի մէջ եւ առանց գունոյ կը ներկէ մազերն ու մօրուքները, առանց մորթին վնաս մը տալու եւ առանց բնաւ հոտ մ'ունենալու ։ Այս ներկը մինչեւ հիմայ գործածուածներուն ամենէն գերազանցն է ։

Կը գտնուի Տէլլա Սուտայի, Վէլիցի Զօպանօղլու եւ Քիւչիւքեանի դեղարաններ եւ ամեն նշանաւոր օծանելեաց եւ անուշահոտութեան վաճառողաց քով ։

Լ. Տ'ԻՐԻՍ ԲԻՎԷՐ

Մորթի խնամոց եւ գունոյ թարմութեան եւ գեղեցկութեան համար ամենէն լաւ հարկաւոր եւ ընտիր օճառ ։

Լ. Թ. Բիվէրէն հնարուած հազարի հիւթով ։ Ընդհանուր մթերանոց փարիզ Պուլվար տը Սթրազպուրկ թիւ 10 ։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԽԻԹԻՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ
Կ. ՊՈԼԻՍ ՉԻՆԻԼԻ ԽԱՆ

ԴԵՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԴՊՐՈՑ ՓԱՐԻԶԻ
ԱՐԾԱԹԷ ՇՔԱԴՐԱՄ
Է. ԿԻՒՅՕ

ԿՈՒՊՐ (ԴԻԱԹՐԱՆ) ԿԻՒՅՕԻ

ՀԵՂՈՒԿ ԹԱՆՁՐԱՑԵԱԼ

Պ. Կիւյօ յաջողեցաւ կուպրին անտանելի դառնութիւնն ու կծուութիւնն անհետացնելու եւ խիստ դիւրալոյծ ընելու ։ Այս յաջող գիւտն օգուտ քաղելով՝ կուպրի թանձր հեղուկ մը կը շինէ, որ փոքր քանակութեան մէջ բաղում ներգործիչ սկզբունք կը պարունակէ ։ Ըստ Կիւյօի կուպրը՝ հասարակ կպրաջուրին ամեն օգուտներն ունի առանց անպատեհութիւններն ունենալու ։ Բաւական է սուրճի դգալ մը լցնել գաւաթ մը ջուրի մէջ, եւ դերագոյն կպրաջուր մը ձեռք կը բերուի առանց անախորժ համի ։ Այս կերպով ամեն մարդ կրնայ ինքնին կպրաջուր շինել պէտք եղած միջոցին, ուզածին չափ թեթեւ կամ զօրաւոր, որով թէ՛ ժամանակի խնայութիւն, եւ թէ՛ փոխադրութեան դիւրութիւն կունենայ, եւ կուպրի անհաճոյ գործածութիւնն ալ աչքառ կը մնայ ։

Կիւյօի կուպրը, հարբուխի, թոքատապից հիւանդութեան (պրօնշիթ), հազի եւ այլ լանջային հիւանդութեանց մէջ ուրիշ ամեն հեղուկ դեղերու տեղն օգտակարապէս կը բռնէ ։ Համաճարակ հիւանդութեանց ժամանակ ալ քօլերայի, փորլուծութեան, տենդի եւ ուրիշ այս տեսակ հիւանդութեանց դէմ շատ օգտակար ըլլալը մանաւանդ վկայուած է բժիշկներէն ։

Վերջապէս մեծ յաջողութեամբ կը գործածուի

ԹՈՔԵՐՈՒԱՁԻՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
ԹՈՔԱԽՏԻ
ՀԱՐԲՈՒԽԻ
ՀԱԶԻ
ԿՈՒՐԾՔԻ ԳՐԳՌՈՒԹԵԱՆ
ՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՓԱՄՓՈՒՇՏԻ ԳՐԳՌՈՒԹԵԱՆ դէմ ։

Ամենէն առաջ Պրիւքսէլի եւ յետոյ ամեն տեղ եղած փորձերէ հաստատուած է որ կուպրը՝ թոքախտ եւ թոքատապից հիւանդութիւն ունեցողներուն խիստ օգտակար է ։ Թոքախտը չբժշկեր, բայց հիւանդներուն մեծ ախտերը եւ հանգստութիւն կուտայ ։ Զանոնք հազ՝ եկնող հազը կը դադրեցնէ, եւ շատ անգամ հիւանդներուն կեանքը կերկընցնէ ։ Այսչափը միայն բաւական է հիւանդաց ուշադրութեանն արժանի ընելու այս դեղը ։ Բայց պէտք է լաւ համոզուիլ ։ որ այս դեղը մանաւանդ հիւանդութեան նոր սկսած ժամանակը պէտք է գործածել ։ Թեթեւ հարբուխ մը կրնայ թոքատապից հիւանդութեան փոխուիլ. այս պատճառաւ, մէկը հազալ սկսելուն պէս այս դեղը պէտք է առնու, որպէս զի աւելի օգուտ քաղէ ։ Կուրծքի տկարութիւն ունեցողներէն շատերը կրծախտ ունենալնին չեն գիտեր եւ շատ անգամ ինքզինքնին հարբուխ կամ թեթեւ

թոքատապ ունեցած կը կարծեն երբոր թոքախտն արդէն սկսած է ։

Փարիզի եօթն հիւանդանոցաց, ինչպէս նաեւ Պրիւքսէլի, Վիէննայի եւ Լիզպոնի մէջ Կիւյօի կուպրով փորձեր եղան եւ խիստ յաջող ելան ։

Ահաւասիկ բժշկական Սքալբէլ լրագրին մէջ Տօքթոր Ցէսթրարձի բրած դիտողութիւնները ։

«Պրիւքսէլի մէջ Պ. Տ. . . 47 տարեկան, եօթն տարիէ 'ի վեր թոքատապից հիւանդութիւն ունենալով, վերջին ծայր տկարացած էր ։ Դեղերէ ձանձրացած ըլլալով, մեծ դժուարութեամբ յանձն առաւ Կիւյօի կուպրը փորձել ։ Քանի մ'ամսուայ մէջ մարմնական զօրութիւնն անթնդատ, հազը քիչցաւ, եւ վէց չարամ դարմանէ եաւ բոլորովին դադրեցաւ ։ Երեք ամսէն ալ կատարելապէս բժշկեցաւ ։ Պ. Տ. . մինչեւ հիմա կը գործածէ այս դեղը, եւ երդում կընէ որ բնաւ չպիտի թողու ։

Դարձեալ ։

«Պ. Զ. . 45 տարեկան, չորս տարիէ 'ի վեր թոքախտ եղած էր, բերնէն յաճախ եւ առատ արիւն եկած էր, վերջապէս ծայրահեղ վիճակի մէջ էր ։ Կիւյօի կուպրը առաւ, եւ կարծես հրաշք գործեց հիւանդին վրայ ։ Տարիէն աւելի է որ կը գործածէ, եւ հազը գրեթէ բոլորովին դադրած է ։ Չեմ ըսեր որ այս դեղը Պ. Զ. . ի թոքախտը կատարելապէս պիտի բժշկէ, բայց տարակոյս չկայ որ անոր կեանքը պիտի երկարեցնէ ։

«Պէտք է աւելցնել, որ Կիւյօի կուպրին գործածութիւնը շատ պարագաներու մէջ ուրիշ բուժական տաք հեղուկներ գործածելու հարկ չթողուր ։

Կիւյօի կուպրին ամեն մէկ շիշը կրնայ տասներկու լիտրի ջուր կպրաջուր շինել ։

Ա Զ Դ

Կիւյօի կուպրին շատ ծախուիլն որ իր օգտակար յատկութեանց ապացոյց մ'է, բազմաթիւ նմանողութեանց եւ խարդախեալ բաղադրութեանց առիթ տուած է, ինչպէս որ բազմաթիւ ճարտար քիմիագործներու քննութիւններէն հաստատուած է ։

Ցուցելով բարոյական պատասխանատուութիւն մը վրաս բերել, որ ինձ չվերաբերիր, կը յայտնեմ թէ, եւմի միայն իմ շինած բաղադրութեանս հարազատութիւնն ու լաւութիւնը կ'երաշխաւորեմ ։ Ըստ դնողները պէտք է որ շիշին վրայի կանանչ պիտակին եւ անոր պարանոյին փաթթուած երիզին վրայ հեռաւոր տպագրութիւնը պահանջեն ։

Կը գտնուի Բէյօղլու եւ Կ. Պոլիս Քանզիւք եղբարց, Վէլիցի եւ Գասապեանի դեղարաններ ։

ROB BOYVEAU LAFFECTEUR

Հաւանութիւն առած Գաղղիոյ, Պելճիոյ, Աւստրէոյ եւ Ռուսիոյ մէջ եւ Տօքթոր Ժիրօ տը Սէն—Ժէրվէի տարապրութեամբ վաւերացած ։

Արիւնը մաքրող դեղերուն մէջ այս շիշ ուրը միշտ առաջին տեղը բռնած է, թէ իր ազդուութեամբը որ 25 տարիէ 'ի վեր փորձով հաստատուած է, եւ թէ իր միմիայն բուսական բաղադրութեամբը. Հիմնովին կըբուժէ, առանց մնդիկի մորթի հիւանդութիւնները, որքին խոցը եւ ծննդաբերութենէ ու չափահասութենէ պատճառեալ հիւանդութիւնները նմանապէս եւ մանաւանդ թէ նոր եւ թէ հին տարափոխիկ հիւանդութիւնները՝ որք քօբաշխոտի սնդիկով, եւ իօտիւր տը բօթասիօմով են բուժիր ։

Կը գտնուի Փարիզ Րիշէր փողոց 12, եւ Կ. Պոլիս Եէնի Ճամի փողոց թիւ 16, 18, 20, Տէլլա Սուտայի, Պ. Ցաննիի, Օհաննէսի, Վէլիցի, Զօպանօղլուի, Գասապեանի եւ Ալէքեանի դեղարանները ։

LLOYD SUISSE
ԼՈՅՏ ՍՈՒԻՍ

Ապահովագրութեան ընկերութիւն ծովային եւ ցամաքի վրայ ապրանք փոխադրելու համար ։

Ի ՎԻՆԹԷՐԹՈՒՐ

Կապահովէ վաճառք, դրամ եւ այլն. ծովու եւ ցամաքի վրայ Եւրոպական Հելլենական եւ Օսմանեան շոգենաւներով եւ առագաստանաւերով՝ եւ ցամաքի վրայ ալ երկաթուղիներով փոխադրելու վտանգաց դէմ, ինչպէս նաեւ բոլոր ամեն կողմ ղրկուած լեցուն նամակներ եւ ծրարներ ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեան համար պէտք է դիմել առ.

Ընդհանուր Գործակալ	Գործակալ
ՀԷՐՄԱՆ ՀԷԼՔԻՆԿ	ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ ԲԷՔՄԷԶ
Ի Գալաթիա	Ի Պահճէ գաբու

ՁԳՈՒՇԱՑԷՔ ԳՈՂԵՐԷՆ

Ամենէն վնասակար գողերը՝ պատուաւոր վաճառականաց առաքինութիւնն ու նշանը խարդախողներն են ։ Շատ անգամ դէշ ու աւելորդ թեան վնասակար բաղադրութիւններ կը ծախեն հնարողներուն նշաններովը եւ անոնց բուն վաճառքին անունն ու համբաւը կը կորսեն ։

Ռօժէի մաքրողական փոշին, որ Փարիզի բժշկական Ակադեմիային հաւանութիւնն առած է, շատ վաճառուելուն պատճառաւ ամենէն շատ կը խարդախուի ։

Ըստ դնողները չխաբուելու համար շիշերուն պատեանը փախփխել հարկ եղաւ ։

Այսու հետեւ բուն Ռօժէի փոշի պէտք է ճանչել այն շիշերը՝ որոց ծայրերը՝ ներկայ կնիքը կը գտնուի չորս գունով ։

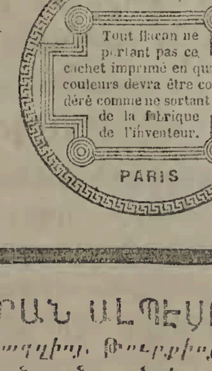

VESICATOIRE D'ALBESPEYRES

ԽԱՐԱՆ ԱԼՊԷՍՓԷՅՐԻ, Որ Գաղղիոյ, Բելճիոյ եւ Միացեալ—Նահանգաց զինուորական հիւանդանոցներուն մէջ ընդունուած է, եւ արագ ու կանոնաւոր ներգործութիւն ունի ։ Մէկ մի խարան՝ իրիկուանէ կողմը Ալպէսփէյրի տպագրութիւնը պէտք է ունենայ ։

Փարիզ, Ֆօպուր Սէն—Տընի փողոց, թիւ 78. եւ ամեն դեղագործաց քով կը գտնուի ։